

«πρώτης σειράς» (Ρόδα και Μηλα Τόμ. Ε'. Μέρος Β'.)

Όσο για τον τρόπο της διδασκαλίας στο Πρώτο Δημοτικό Σχολείο, ως έχη υπομονή ο κ. Σενόπουλος και να είναι βέβαιος πως όλα θα κανονιστούν.

Θα επιτρέψω ή Πολιτεία ένα τέτοιο σχολείο; Έδώ είναι ο κόμπος. Είναι βέβαια λυπηρό σ' ένα νέο έθνος, που ψηλαφητά γυρεύει να βρή τον ίσιο, το σωστό δρόμο, και στην Έκπαίδευση, και που όλοι φωνάζουν πως δεν τονε βρήκε, οι νόμοι να μην αφήνουν την ιδιωτική πρωτοβουλία να φέρνει και αυτή την πέτρα της στο θεμέλιωμα του πρώτου χαιρίου του Έθνους. Για την ώρα φαίνεται μόνο οι φραγκοπαπάδες κι οι καθολικές καλόγριες έχουν το δικαίωμα να διδάσκουν, κι και πως θένε, με δικό τους πρόγραμμα, χωρίς καμμιάν επίβλεψη από το Κράτος. Όλοι οι άλλοι δηλ. οι ελεύθεροι Έλληνες πολίτες είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν βραγιάδικα το πρόγραμμα και τα βιβλία του Υπουργείου της Παιδείας, κι αυτό, χωρίς κανένα αντίλλαγμα, αφού τα αποδειχτικά των ιδιωτικών σχολείων δε χρησιμεύουν σε τίποτα, και το παιδί που σπούδαζε εκεί, για να μπη σε δημόσιο Έλληνικό σχολείο ή Γυμνάσιο, πρέπει να ξαναδώκη εξετάσεις. Να λοιπόν που το έργο της Έφορίας του Π. Δ. Σ. είναι άφορμη να συζητηθή στη Βουλή ή ίσως και στην Έθνοσυνέλευση, αν οι καθαρευουσιάνοι έννοσούν να το χτυπήσουν, μια σπουδαία αρχή, ή αρχή της ελεύθερης ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην Έκπαίδευση.

Ένώσω ή καθαρεύουσα είναι ή επίσημη γλώσσα του Κράτους, τα παιδιά που θα βγούν από το Πρώτο Δημοτικό Σχολείο πρέπει βέβαια να τη ξέρουν, ώστε να μπορούν να εξακολουθήσουν τις σπουδές των και παραπάνω ή και να τη μεταχειριστούν όταν τους παρουσιάζεται ή ανάγκη. Αυτό όμως θα γίνη στο τέλος, αφού δηλ. μεστώσουν τα παιδιά στη μητρική τους γλώσσα. Όχι μόνο θα κάμη τα παιδιά να μεταχειρίζονται άνθρωπινά την καθαρεύουσα, και όχι τραγελαφικά όπως σήμερα. Γιατί, μια που μάθουν το μηχανισμό του οργανισμού της μητρικής των γλώσσας, θα μπορούν με εύκολια να ντύουν τις ιδέες τους και με την καθαρεύουσα χωρίς άσυνταξίες και σχολαστικισμούς. Άς

μη ξεχάσωμε τα φωτεινά λόγια που είπε για αυτό ο Ροΐθης στο τέλος της μελέτης του για το Ψυχάρη το Ταξίδι κι ως καλοσυλλογιστούμε εκείνο που λέει ο κ. Παπαγεωργίου στην αρχή του προλόγου του έργου του «Τά φραστικά είδη του Άττικού λόγου».

20. V. 1910.

Δ. Π. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΤΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ...

Quale i fioretti, dal notturno gelo
Chinati e chiusi, poi che 'l sol gl' imbianca,
Si drizzan tutti aperti in loro stelo....

(DANTE-INFERNO)

... Απόψε μέσα μου άγροικώ
Κάτι γλυκό — τόσο γλυκό
Ποδ' ως νάν το πω θα ξεψυχήσω...
— Είναι ένα άηδόνι που ποιεϊ
Και κλαίει μ' δλότρημη φωνή
Στα φύλλα της καρδιάς μου πίσω.

Και λιώνει μου βαθιά ή ψυχή
Λες κ' είχε δλόγλυκα βραχή
Σε μια δροσούλα δνειρεμένη
Βογγάει ο πόθος μου ο κρυφός
Σάν τάφος που — έρημος — στο φως
Στο φως του φεγγαριού, άνασάινει...

... Απόψε μέσα μου άγροικώ
Κάτι γλυκό — τόσο γλυκό
Λες άγεράκι απ' άκρογαλιά...
— Ένα τριαντάφυλλο χλωμό
Μ' ένα γλυκόν δλολυμό
Σα να ψυχομαχούσε αγάλι...

Κι αν δ,τι νοιάθω, 'Εγώ, το πω
Μέσα στον πιο βαθύ σκοπό
— Ο,τι απ' τα χείλια μου δε βγαίνει,
'Ολοι, οσ φύλλα κυκλαμιάς
'Οσοι τ' άκούσουνε, με μιάς
Θα σωριαστούνε πεθαμμένοι...

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

τερα. Να σου άποκριθώ μάνι μάνι, πριν έρθουν οι Δεσποτάδες. Πρώτο, που ο φίλος ίσως μήτε ν' άγριέψη δε θα προφτάξη. Δεύτερο, που δε θα ξέρουν ποιόνα να πιάσουν. Ά λυσσάζουνε μερικά λυκόπυλα, το πολύ μπορεί να κρεμάσουν την Άγιωσύνη Σου, το πολύ να πειράξουν — πόσους να πούμε; Άς πούμε εκατό χιλιάδες. Για την Άγιωσύνη Σου δεν έχουμε τίποτα άλλο να πούμε, παρά πως χρέος Σου είναι. Πρώτη φορά δε θα είναι που θ' αγιάση έτσι καλόγερος. Όσο για τους άλλους, τους άθώους, αυτό είναι μυστήριο που μήτε ή Άγιωσύνη Σου μήτε ή άφεντειά του από δω, μήτε κανένας σοφός δεν μπορεί να το ξηγήση, γιατί άραγες αυτή ή θυσία! Κι άλλο δεν μπορούμε να άποκριθούμε παρά πως είναι πάντα γραμμένο να νεβαίνουμε στον ουρανόν μερικές ψυχές για ν' ανοίγουνε μάτι και να βλέπουνε φως εκείνες που μένουνε στη γης. Έτσι έγινε ως τώρα στον κόσμο. Ά βρή τρόπο ή Άγιωσύνη Σου να το φυτεύη τάθνατο δέντρο χωρίς αίματοπότισμα, μα το άγιο αυτό κομπολόγι, θα γίνη μεγαλύτερος κι από τον Προμηθέα που μας κατέδασε τη φωτιά.

Μα να σου πω και κάτι άλλο, αν και πρέπει να το ξέρη ένας ιερωμένος. Ό Θεός το βλογαί εκείνο

το χώμα που χύνεται τέτοιο αίμα, κι άπάνω σε τέτοια κόκκαλα φυτρώνει Παράδεισος.

Και το μεγαλύτερο το καλό, που δεν μπορεί να γυρίση πίσω, μήτε να μείνη εκεί που είναι ο λαός, μια κι άνάψη. Θάκουστούν τα ξεφωνητά και τα μυρολόγια, όχι από τους Φράγκους! Μακριά από Φράγκους! Θάκουστούν από χιλιάδες χιλιάδων ταπεινωμένα σλαβόπυλα, που θα γίνη ή ταπεινώσύνη τους περηφάνεια, κι ο φόβος τους θάρρος, και θα τρέξουν από τα λησμονημένα τα νησιά τους ν' άποσώσουν της Μπόμπας το θάμα.

Άγιε μου Πατέρα, Σου είπα την ταπεινή μου τη γνώμη, το τί μπορεί ν' ακολουθήση αν λυσσάζουν οι λύκοι. Η Άγιωσύνη σου ως κρίνη το τί μπορεί να καταφέρουν τα μαντρόσκυλα αν την πνίξη τρώμος τη λύσσα εκείνη. Και τώρα, Πατέρα μου, που Σου έδωσα την καρδιά μου, δόσε μου και Σ' την ευχή Σου».

ΙΑ

ΣΤΟ ΤΑΞΙΜΙ

Βράδιασε, και που να πρωτοπάμε! Μια μέρα

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

„ΙΟΝΗ“

«Δράμα εις πράξεις τρεις»

Συγγραφέας: Χρ. Δαραλέξης

Ένας μύθος για να πλαστή σε σκηνικό έργο πρέπει να κλείνη κάποια δράση και κάποιο ξετύλιγμα, που να στέκεται σε ίσορροπία με τα γεγονότα καθώς φανερώνονται στη ζωή. Κ' έξόν απ' αυτό ο μύθος πρέπει να δείχνηται σαν κάτι σύνθετο, για να μπορεί ή συγγραφέας να πλέξη συναμεταξύ τους τα γεγονότα αυτά και να φτάση φυσικά κι άβίαστα στην κάθαρση. Όταν ή ίσορροπία λείπει και λείπει κ' ή συνθετικότητα δεν άπομένει παρά μια ξερή δήγηση, που ο συγγραφέας μπορούσι να τη γράψη σε πεζό λόγο. Άμα είναι μακριά από μια μικρή ιστορία τα δραματικά στοιχεία, ποιός ο λόγος να ντυθ' αυτή τη δραματική φόρμα;

Ένα σύντομο δηγηματάκι κ' ή «Ίόνη» του κ. Χρ. Δαραλέξη, που μόνο δυό πρόσωπα φανερώνονται σ' αυτό. Η όμορφη κι άνειροπλήχτρα Ίόνη που άγκασ' τον ευγενικό νέο Φίλιππο άναγκάζεται από οικονομικούς λόγους να παντρευθ' έναν πλούσιο Άλεξαντριανό έμπορο μπαμπακιού. Ο Φίλιππος πιστεύει πως ή τέτοια άγάπη ποτέ δε θα λησμονηθή. Κι όταν ύστερα από δυό χρόνια ξαναταμώνη την Ίόνη, με ξεφυλισμένους τους πόθους και μαραμμένα τα παλιά της όνειρα, με θλωμένη την ψυχή, που ή γαλήνη, ή ευτυχία κ' ή μονοτονία της πλούσιας ζωής τη νέκρωσαν, συλλογίζεται πως αυτός είναι ή άφορμη γιατί δεν είχε το θάρρος να ένωση τη ζήση του με την ευγενικά κόρη και να παλαίψη το σκληρό άγώνα της ύπαρξης μέσα στον κόσμο πλαίτης. Η τέτοια ένοχη του λοιπόν σ' έναν τόσο σπαρχητική ψυχικό θάνατο, τονε βιάζει να σκοτωθ' με το ίδιο του το χέρι.

Ο Φίλιππος είναι ένας ιδεολόγος που' ελο τον κόσμο τονε βλέπει μέσα σ' ένα μαγνάδι όνειρου, ένας ποιητής που έρωτεμένος είναι με τα ία, που ή ζήση του όλη φως παρουσιάζεται λουλούδινη. Τη ζωή την άληθινή δεν τη βλέπει. Και στην αρχή άκόμα του δράματου που πλείε μέσα στην άγάπη της Ίόνης, όσο και στο τέλος που βλέπει την άγάπη αυτή σβυσμένη είναι ο' ίδιος μονοκόματος κι

στην Πόλη πάει να πη μήνες μες το καλύδι μας, και για αυτό δεν μπορούμε να μείνουμε κι άριο. Άν μπορούσαμε, θα τα σεριανίζαμε όλα. Θα πηγαίναμε στο «ταορσί», θα βλέπαμε το τουρκολόγι να βράζει, — θα τρώγαμε ίσως κ' ένα μπουρέκι. Και κατεβαίνοντας στον πιο πολιτισμένο το Γαλατά, θα περνούσαμε να δούμε και κανέν' άργαστήρι που φτειάνουνε γαζέτες. Για το πρώτο δεν πολυλυπούμαι. Το τουρκολόγι το είδαμε και στο χωριό. Μα λυπούμαι που δεν προφτάξαμε ν' ανταμώσουμε και κανέναν Πολίτη Συντάχτη. Κι άλλον τρόπο τώρα δεν έχει παρά ν' αγοράσουμε την έφημερίδα του. Άνεβαίνουμε λοιπόν και καθίζουμε στο Ταξίμι, και παίρνοντας τη δροσιά της βραδιάς, και γλεντίζοντας με τον κόσμο που σουλατσέρνει, ρίχουμε δυό ματιές στην έφημερίδα, που την καταπρονέγαμε σαν έφεγγε ήλιος, και τη θυμηθήκαμε τώρα με τ' ελοφέγγαρο. Κι από κει κατεβαίνουμε σ' ενός φίλου που όνομα δεν του βρίσκω.

Το είπα, κι ως τόσο πάλι το ξεναλέγω: Παράδεισος, δαιμόνους γεμάτος αυτή ή Πόλη! Κοπέλλα χαριτωμένη, με το μουντζουρωμένο το μέτωπο. Βλέπεις αυτό το πανώριο το Ταξίμι, κι ως τόσο την καρδιά σου την πλακώνει ένα βάρος, οσ να πνίγε-